

KAÇKARLARDA ANADOLU PARSİ VAR!

Murat Ycbs tarafından yazıldı.

Pazar, 17 Kasım 2013 19:59 - Son Güncelleme Pazar, 17 Kasım 2013 20:00

KAÇKARLARDA ANADOLU PARSİ VAR!

Anadolu Parsi'nin Kaçkarlar'ı da içine alan büyük bir alanda barındığı iddia edildi

KTÜ ORMAN FAKÜLTESİ YABAN HAYATI UZMANI DR. ŞAĞDAN BAŞKAYA:

- "ANADOLU PARSİ ÜLKEMİZDE BAZILARINA GÖRE YOK OLDUĞU İDDİA EDİLEN, BAZILARINA GÖRE İSE YAŞAYABİLİR POPÜLASYONA SAHİP OLMADIĞI BELİRTİLEN YIRTICI BİR KEDİ TÜRÜDÜR"

- "PARS BÖLGEDE SADECE KAÇKAR DAĞLARI'NDA DEĞİL KAÇKARLAR'I DA İÇİNE ALAN ÇOK DAHA BÜYÜK BİR ALANDA YAŞIYOR"

Karadeniz Teknik Üniversitesi (KTÜ) Orman Fakültesi Yaban Hayatı Uzmanı Dr. Şağdan Başkaya, kamuoyunda "Kaçkarlar'da yaşıyor" denilen Anadolu Parsi'nin Kaçkarlar'ı da içine alan büyük bir alanda barındığını iddia etti.

Doğu Karadeniz Bölgesi'nde özellikle 1990 yılından sonra pars görüldüğüne ilişkin ortaya atılan iddiaların doğruluğunu araştırmak amacıyla araştırmalar yaptığını belirten Dr. Başkaya, 1993 yılında başladığı arazi çalışmaları sonucunda ilk bulgulara 1995 yılında ulaştığını ifade etti. Anadolu Parsi ile ilgili ilk bilimsel tanımlamanın, Fransız Zoolog Valenciennes tarafından 1856 yılında yapıldığını belirten Dr. Başkaya, "Valenciennes, Anadolu'da pars ile ilgili ilk tarihi bilgileri sağlayan Kilikya'nın Romalı Valisi Marcus Tullius Cicero'nun anısına bu hayvanı Felis tulliana olarak adlandırmıştır. Ancak, Anadolu'da pars ile ilgili bilgilerin kaynağı bundan çok daha eskilere uzanmaktadır. Parsın Anadolu'daki varlığı ile ilgili en eski gösterge, Konya yakınlarındaki Çatal Höyük'te bulunan ve M.Ö. yaklaşık 6000 yıllarına ait duvar resimleridir. Bundan daha yeni olan bir diğer tarihi gösterge ise Büyük İskender'in M.Ö. 4. yüzyıla ait lahitinde pars avını gösteren resimlerdir. Romalılar'ın Küçük Asya olarak bilinen Anadolu'nun güney bölgelerinden özellikle Toroslar'dan arenalarda gladyatör dövüşlerinde kullanılmak üzere pars siparişleri vererek, kaplan kapanı olarak bilinen ve halen mevcut olan taştan yapılmış tuzaklarda canlı olarak pars yakalattırdıkları bilinmektedir" dedi.

"PARS BİR AYI TEMSİL EDİYORDU"

Türkler tarafından parsın 'Bars' olarak adlandırıldığını ve 12 Hayvanlı Türk Takvimi'nde Pars'ın bir ayı temsil ettiğini ifade eden Dr. Başkaya, "Anadolu'da hüküm süren Anadolu Selçukluları ve Osmanlılar zamanında, parslar avda yardımcı olarak kullanılmışlar ve bu iş için en iyi şekilde yetiştirilmişlerdir. Ch.G. Danford'un, 1875-1879 yılları arasında, Anadolu'da yapılan geziler sırasında bulunan bir pars iskeletini Britanya Müzesi'ne verdiği bilinmektedir. Daha sonraki yıllarda ise parsın özellikle Batı, Güney ve Güneydoğu Anadolu'daki varlığı ile ilgili bilgilerin çoğunu Alman Zoologu Kumerloeve'nin 1950-1975 yılları arasında Anadolu'da bilgi toplayarak yazdığı makalelerden öğrenmekteyiz. Kumerloeve'ye göre Milaslı "ünlü" pars avcısı Hasan Mantoluoğlu, 1930-1950 yılları arasında yaklaşık 50 pars avlamış ve bunların postlarını satmıştır. Mantolu Hasan olarak adlandırılan ve sırtına pelerin gibi attığı bir pars postu ile dolaşan zamanın bu ünlü avcısı İsmet İnönü tarafından çifte ile ödüllendirilmiştir. Anadolu'da, pars ile ilgili olarak 1960 ve 1970'li yıllardaki, parsın avlanması sonucunda elde edilen kayıtlar sırasıyla; 1967 yılında Abant Gölü / Bolu, 1970 yılında Karakale Köyü / Kars, 1972 yılında Ağrı

KAÇKARLARDA ANADOLU PARSİ VAR!

Murat Ycbs tarafından yazıldı.

Pazar, 17 Kasım 2013 19:59 - Son Güncelleme Pazar, 17 Kasım 2013 20:00

Dağı, 1972 yılında Çatacık / Eskişehir, 1974 yılı Ocak ayında Bağözü Köyü / Beypazarı'dır" diye konuştu.

Latince'deki bilimsel adı ise 'Panthera pardus' olan hayvandan Türkiye'de 'panter' ya da 'leopar' olarak da bahsedildiğini söyleyen Dr. Şağdan Başkaya, "Pars, bilim adamlarının çoğu tarafından kabul edilen sınıflandırmaya göre dünyadaki kaplan, aslan, jaguar, puma, çita, kar leoparı, vaşak, karakulak ve yaban kedisi gibi toplam 36 adet kedi türü içerisinde en geniş yayılışa sahip olan kedi türüdür. Parsın, dünyadaki yayılışı, Sahra Çölü hariç olmak üzere Afrika'dan Arabistan Yarımadası ve Türkiye'ye, oradan güney Asya'ya ve kuzeye doğru Doğu Çin'de Amur Nehri'ne kadar uzanmaktadır. Sri Lanka ve Java'da ise parsın 2 adet ada popülasyonu bulunmaktadır. Parsın dünyada kabul gören toplam alt tür sayısı 15-30 arasında değişmektedir. Türkiye'de yaşadığı tespit edilen alt türü Anadolu Parsı'dır (P. pardus tulliana). Ülkemize yakın alanlarda yaşadığı tespit edilen alt türleri ise Afganistan, Azerbaycan, Ermenistan ve Kuzey İran'da yaşayan İran Leoparı, Kafkaslarda yaşayan P.p. ciscaucasica, Orta İran'da yaşayan P.p. dathei ve Arabistan'da yaşayan P.p. nimr'dir. Anadolu'da 1974 yılındaki toplam popülasyonu en çok 13-14 birey, 1978 yılındaki toplam popülasyonu ise 15-23 birey olarak tahmin edilen Anadolu Parsı, 1978 yılında nesli en fazla tehlike altında bulunan memeli hayvanlardan birisi olarak belirtilmiştir. Bugün, nesli kritik tehlike altındaki memeli türü olarak belirtilen Anadolu parsının doğada 250'den daha az sayıda bireyinin kaldığı tahmin edilmektedir" dedi.

"SOYU TÜKENMEDİ"

Türkiye'de son 20 yıl içerisinde ülkenin hemen her yöresinden birçok kişinin pars gördüğünü iddia ettiğini söyleyen Dr. Şağdan Başkaya, açıklamasına şöyle devam etti:

"Uzun süredir parsa ait kesin bir bulgu elde edilmediği ve her şeyden önemlisi yeterince araştırılmadığı için rastlanılmayan bu hayvanın artık ülkede yok olduğuna ilişkin oluşan genel kanı sonucunda, birçokları görüldüğü iddia edilen hayvanların pars değil de ülkemizin birçok bölgesinde yaşayan ve kendisine en çok benzeyen vaşak olduğunu düşünmüştür. Sadece bir kısmı araştırılan bu iddiaların bir kısmı asılsız çıkarken, bir kısmı vaşağa ait çıkmış, geriye kalan önemli bir kısmı ise belirsizliğini korumuştur. Anadolu Parsı'nın 1990'lı yıllarda halen Anadolu'da yaşamakta olduğu, 1992 yılında, Termossos Milli Parkı'nda, bulunan taze dışkı örnekleri ile kanıtlanmıştır. 2000 ve 2001 yıllarında özellikle Toros Dağları'nda yapılan arazi çalışmalarında parsa ait elde edilen bulgulardan yola çıkarak bu hayvanın Akdeniz Bölgesi'nde geniş bir alanda yaşamakta olduğu, tespit edilmiştir. Yine aynı tarihlerde Kaçkar Dağları, Pokut Yaylası yöresinde parsın ayak izlerine rastlanmış ve birkaç saniyelik filmi çekilmiştir. Doğu Karadeniz'e komşu olan Gürcistan ve yakın ülkeler olan Rusya'nli attığı bir pars postu ilein güneyinde, Ermenistan, Azerbaycan ve İran'da da yayılış gösteren leoparın ülkemizde bu bölgeye en yakın kayıtları sırasıyla; Hopa ve İspir yörelerinde bulunduğu, Erzincan-Kemah ve Kiğı Dağları, Van-Özalp İlçesi, Kars-Karakale Köyü, Ağrı Dağı ve Erzurum'dur."

Dr. Başkaya, parsın Doğu Karadeniz Bölgesi'nde de yayılış gösterdiğini ve yaptığı çalışmalarla bunu tespit ettiğini belirtti. Özellikle 1990 yılından sonra pars görüldüğüne ilişkin ortaya atılan iddiaların doğruluğunu araştırmak amacıyla 1993 yılında arazi çalışmaları başlattığını ifade eden Dr. Başkaya, ilk bulgulara 1995 yılında Doğu Karadeniz Bölgesi'nde ulaştığını kaydetti.

Pars ile ilgili çalışmaların özellikle yayılış, popülasyon durumu ve yaşam alanı istekleri gibi konularla ilgili bilgiler elde etmek amacıyla devam etmesi gerektiğini ifade eden Dr. Şağdan Başkaya, "Bu durumda esas olan parsın en azından yaşayabilir popülasyon seviyesinde veya bu seviyenin üzerinde olmasını sağlamaktır. Hayvanın ihtiyaç duyduğu yaşam alanı istekleri belirlenmeli ve bu konuda gerekli tedbirler alınmalıdır. Örneğin, parsın gıdasını oluşturan türler

KAÇKARLARDA ANADOLU PARSİ VAR!

Murat Ycbs tarafından yazıldı.

Pazar, 17 Kasım 2013 19:59 - Son Güncelleme Pazar, 17 Kasım 2013 20:00

olan çengel boynuzlu dağ keçisi, yaban keçisi, yaban domuzu, karaca ve tavşan gibi hayvanların bölgede yoğun bir şekilde yapılan kaçak avcılığının önüne geçilmeli ve bu hayvanların doğada olmaları gereken popülasyon seviyelerinde bulunmaları sağlanmalıdır. Doğu Karadeniz dağlarında yaptığım araştırmalarda pars gece çadırın 10-20 metre yakınından geçip ayak izlerini bırakmış olmasına rağmen, herhangi bir saldırı, taciz veya eşya karıştırma eyleminde bulunmamıştır. Parsın, yayılış gösterdiği bütün ülkelerde insanlara saldırdığı ve insan öldürdüğüne pek rastlanılmamıştır. İnsanlardan kaçan ve genelde gece faaliyette olan bir hayvandır. Av durumu gibi bazı yaşam alanı şartlarına göre dünyada gündüz faal olduğu bölgeler de bulunmaktadır" diye konuştu.

Alıntıdır.
